

Ankestyrelsen

Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold

DANSK FLYGTNINGEHJÆLP
Borgergade 10, 3.sal
DK-1300 København K
Tlf: 3373 5000
www.flygtning.dk

20.04.2015

Høringssvar vedrørende ”Udkast til vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier (vejledning nr. 3 til serviceloven)”

Ministeriet har ved e-mail af 20.marts 2015 anmodet Dansk Flygtningehjælp om at fremsætte bemærkninger om udkastet til vejledningen.

Dansk Flygtningehjælp sætter pris på muligheden for at fremkomme med bemærkninger.

Flygtningehjælpen ønsker samtidig at beklage, at vi ikke var på høringslisten for udkastet til ændringen af vejledningen af 5. juli 2013, da en række af de ændringer vedrørende asylsøgende børn der i nærværende udkast justeres, allerede blev introduceret i udkastet af 5. juli 2013 og indført ved ændring af Vejledning nr. 3. til serviceloven af 7. januar 2014.

Indledende bemærkninger

Børn og unge, der søger asyl i Danmark, er i en særlig udsat position. Både de, der indrejser alene og de, der er ledsaget af forældre eller anden familie. De er på flugt fra hjemlandet og under asylsagsbehandlingen i Danmark lever de under forhold præget af midlertidighed, hvor ventetid og usikkerhed i samspil med f.eks. krigs- og flugtoplevelser kan udgøre en belastning for både børn og forældre på en måde, hvor børnenes trivsel kommer i fare.

Dansk Flygtningehjælp finder det derfor afgørende, at der ydes denne gruppe børn en særlig opmærksomhed og ikke mindst, at der eksisterer reelle muligheder for at sikre asylsøgende børns tarv, når forældrenes evne til at drage den fornødne omsorg er alvorlig svækket, eller når uledsagede asylsøgende børn har behov for særlig støtte.

Dansk Flygtningehjælp så derfor med beklagelse på ændringen af vejledning nr. 3 af 7. januar 2014, der ændrede det hidtil herskende princip om, at asylsøgende børn og unge var omfattet af servicelovens bestemmelser med henblik på at sikre barnets tarv og udvikling (jf. serviceloven § 46). Det fremgik således af vejledning nr. 3 af 15. februar 2011, at *"Servicelovens regler om støtte til børn og unge finder anvendelse på ethvert barn, der har ophold i Danmark. Børn og unge, der opholder sig på asylcentre, vil som udgangspunkt høre under udlændingemyndighedernes område, men servicelovens bestemmelser finder stadig anvendelse på disse børn og unge."*

I ændringen af vejledningen af 7. januar 2014 forringede man imidlertid beskyttelsen af asylsøgende børns tarv, da vejledningen nu som udgangspunkt udelukkede disse børn fra servicelovens beskyttelse ved at ændre ordlyden af afsnit 17: *"Som udgangspunkt har alene personer med lovligt ophold her i landet ret til hjælp efter serviceloven. jf. § 2. Børn og unge, der opholder sig i Danmark som asylansøgere eller uden et lovligt opholdsgrundlag, hører således under lovgivningen på udlændingeområdet."*

Samtidig flyttede vejledningen af 7. januar 2014 den socialfaglige vurderings- og beslutningskompetence i sager vedrørende mistrivsel hos asylsøgende børn fra de kommunale sociale myndigheder til Udlændingestyrelsen, og dermed fra servicelovens kapitel 11 til udlændingelovens § 42a (jf. 2011-vejledningens afsnit 75 og 2014-vejledningens afsnit 101).

Udlændingestyrelsen kan fortsat efter orientering og evt. vejledende vurdering fra centeroperatører og kommuner iværksætte sociale foranstaltninger for asylsøgende børn, hvis trivsel er truet, på baggrund af udlændingelovens § 42a. Men Flygtningehjælpen bemærker, at udlændingelovens § 42a dækker de almindelige indkvarteringsvilkår for asylansøgere og ikke har tilnærmelsesvis samme fokus på barnets tarv eller mulighed for samme foranstaltninger som servicelovens bestemmelser, jf. kapitel 11.

Allerede ved ændringen af 7. januar 2014 blev asylsøgende børns retssikkerhed og beskyttelse således forringet, da de ikke længere har samme ret til at få ydet den nødvendige hjælp og beskyttelse efter servicelovens principper.

I lyset af denne gruppe børns særligt udsatte og vanskelige position skal Dansk Flygtningehjælp derfor beklage, at den nu foreslåede ændring i endnu højere grad forringer asylsøgende børns retsstatus.

Især finder Dansk Flygtningehjælp det beklageligt, at vejledningsændringen udelukker, at en udsat gruppe børn i Danmark får adgang til de handlemuligheder og foranstaltninger til sikring af barnets tarv, som serviceloven berettiger andre børn til.

Når høringsbrevet til såvel udkast til ændring af 5. juli 2013 som det aktuelle udkast af 20. marts 2015 beskriver, at udkastet ikke er en "gennemgribende omskrivning af vejledningen", må Dansk Flygtningehjælp beklageligvis erklære sig uenig. Fra asylsøgende børns perspektiv er ændringen således en gennemgribende og grundlæggende ændring af deres retsstatus: Fra at deres trivsel er beskyttet af servicelovens bestemmelser og formål, er de nu ekskluderet fra denne beskyttelse og afledte støttemuligheder og alene underlagt udlændingelovens bestemmelser, der ikke har samme fokus på barnets tarv og som langt fra skaber samme handlemuligheder for at sikre barnets trivsel og udvikling.

Dansk Flygtningehjælp har desuden ikke i de i høringsbrevene nævnte indarbejdede lovændringer kunnet finde det lovmæssige grundlag for de foreslåede vejledningsændringer vedrørende asylsøgende børn.

Vedrørende lovligt ophold (afsnit 17)

Dansk Flygtningehjælp beklager, at udkastet med de foreslåede ændringer nu fuldstændigt fjerner asylsøgende børn fra servicelovens beskyttelse og handlemuligheder.

Til trods for, at den danske asylprocedure og indkvarteringsforhold generelt er af høj kvalitet, er det Dansk Flygtningehjælps erfaring, at for nogle familier – i sær dem, der opholder sig længe i asylsystemet – udgør ventetiden og usikkerheden i samspil med erfaringer og evt. traumer fra hjemlandet en alvorlig og nedbrydende faktor, der kan resultere i, at forældre evne og familieliv forringes på en så afgørende måde, at forældrene ikke længere er i stand til at drage den fornødne omsorg for børnene. På samme måde kan enkelte uledsagede børn og unge have eller udvikle så store vanskeligheder, at deres behov ikke længere på forsvarlig vis kan imødekommes i asylsystemets regi. Det kan f.eks. være børn, der har været udsat for menneskehandel og/eller har levet størstedelen af deres liv som gadebørn.

Servicelovens formål for udsatte børn og unge er, at sikre barnets tarv og udvikling, herunder et trygt omsorgsmiljø (jf. § 46). Dansk Flygtningehjælp skal derfor stærkt beklage, at man udelukker en gruppe børn og unge, der netop i særlig grad i kraft af deres flugtbaggrund og usikre og udsatte situation, kan befinde sig i en situation, hvor deres udvikling og sundhed er i fare.

Uanset om børnene skal skabe sig en fremtid i Danmark eller i hjemlandet, betragter Dansk Flygtningehjælp servicelovens bestemmelser som et vigtigt sikkerhedsnet for, at alle børn i Danmark kan få et værdigt børneliv – også på asylcentre. Når asylsøgende børn udelukkes fra servicelovens bestemmelser, og kommunens socialfaglige vurdering kun får vejledende karakter, finder Dansk Flygtningehjælp derfor – til trods for Udlændingestyrelsens gode dialog

med centeroperatører og kommunale sociale myndigheder – at ændringen i vejledningen risikerer at føre til en forringelse af sikkerhedsnettet under asylsøgende børn og unge.

Vedrørende tilsynspligten for børn og unge uden lovligt ophold

Dansk Flygtningehjælp finder ændringsforslaget vedrørende såvel lovhjemmel som handlemulighederne i forbindelse med kommunernes generelle tilsynsforpligtigelse beklagelig.

Inden den foreslåede ændring havde kommunerne som led i deres generelle tilsynsforpligtigelse mulighed for at aktivere principperne og foranstaltningerne i servicelovens kapitel 11 i tilfælde af alvorlig mistrivsel hos et asylsøgende barn. I den foreslåede ændring ekspliciteres det, at kommunen ikke må anvende serviceloven, heller ikke ved tilfælde af akut karakter der kræver akut indgriben. Det foreslås i stedet, at kommunen som hjemmel for akutte indgreb henviser til "*nødret eller internationale forpligtigelser*".

Servicelovens kapitel 11, der omhandler sikringen af barnets tarv, er et socialfagligt veludviklet og gennearbejdet grundlag for den kommunale sociale indsats på børneområdet. Servicelovens principper og konkrete handlemuligheder er velkendte og dagligt anvendt af socialrådgivere i kommunerne. Den foreslåede lovhjemmel; "*nødret og internationale forpligtigelser*" er derimod et langt mere diffust og svært fortolkeligt og anvendeligt alternativ, som de færreste praktikere umiddelbart vil kunne omsætte og anvende i praksis.

Dansk Flygtningehjælp er derfor bekymret for, at det med den foreslåede ændring bliver mere uklart, hvornår det af hensyn til barnets tarv er nødvendigt med akut indgriben. På samme vis kan den foreslåede ændring medføre en risiko for, at barren hæves for, hvor truende en situation skal være for at barnets sundhed eller trivsel vurderes akut i fare, da "*nødret*" indikerer en mere ekstrem situation end servicelovens formuleringer om "*åbenbar risiko for at barnet eller den unges sundhed eller udvikling lider alvorlig skade*".

Med venlig hilsen

Andreas Kamm

Generalsekretær, Dansk Flygtningehjælp